

Besluit

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt als bedoeld in artikel 68c, vijfde lid, van de Spoorwegwet tot goedkeuring van de voorwaarden en de vergoedingen van diensten en dienstvoorzieningen van NS Stations B.V. voor de aanbesteding van de Valleilijn-concessie december 2021 – december 2036

Ons kenmerk : ACM/UIT/526004
Zaaknummer : ACM/19/036412
Datum : 19 december 2019

1 Inleiding

1. In dit besluit verleent de Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) goedkeuring aan de tarieven en voorwaarden die NS Stations B.V. (hierna: NSS) toepast voor de diensten en dienstvoorzieningen die zij aanbiedt in het kader van de aanbesteding van de concessie voor de treindienst tussen Amersfoort en Ede-Wageningen voor de periode december 2021 – december 2036 (hierna: de Valleilijn-concessie).
2. Dienstvoorzieningen zijn aan het spoor gelegen voorzieningen die geen onderdeel uitmaken van het door ProRail te waarborgen minimumtoegangspakket,¹ maar die wel van groot belang zijn voor het verlenen van een spoorvervoersdienst. Om deze reden bevat Hoofdstuk 5 van de Spoorwegwet (hierna: Sw) regels over de toegang tot dienstvoorzieningen, de levering van diensten in die voorzieningen en de vergoedingen die hiervoor in rekening mogen worden gebracht. De regels zijn van toepassing op exploitanten van dienstvoorzieningen.² Om welke voorzieningen en diensten het gaat, blijkt uit Bijlage II, onder 2, 3 en 4, van Richtlijn 2012/34/EU.³
3. Artikel 68c van de Sw bevat een bijzondere regeling met betrekking tot dienstvoorzieningen die worden aangeboden in het kader van een aanbesteding van een concessie voor openbaar vervoer per trein, als bedoeld in hoofdstuk III, paragraaf 4, van de Wet personenvervoer 2000. Deze regeling is alleen van toepassing op dienstvoorzieningen en diensten als bedoeld in bijlage II, punt 2, onderdelen a (passagiersstations), f (andere technische voorzieningen) en i (tankinstallaties) van Richtlijn 2012/34/EU. Exploitanten van de hiervoor genoemde dienstvoorzieningen mogen in het kader van een aanbesteding pas toepassing geven aan de voorwaarden en vergoedingen die zij voor deze dienstvoorzieningen en de daarin te leveren diensten hebben vastgesteld, nadat deze voorwaarden en vergoedingen zijn goedgekeurd door de ACM.⁴

¹ Het minimumtoegangspakket omvat het gebruik van de spoorweginfrastructuur, inclusief de voorzieningen voor het gebruik van tractiestroom en de benodigde informatie om de spoorvervoerdienst te kunnen leveren. Dit pakket is nader omschreven in categorie 1 van bijlage II bij richtlijn 2012/34/EU.

² Als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Sw, gelezen in samenhang met artikel 3, onderdeel 12, van Richtlijn 2012/34/EU.

³ Gelezen in samenhang met artikel 1, eerste lid, van de Sw en artikel 3, onderdeel 11, van Richtlijn 2012/34/EU.

⁴ Artikel 68c, eerste lid, van de Sw.

4. De ACM heeft op 30 september 2019 van NSS een verzoek tot goedkeuring ontvangen van de vergoedingen en voorwaarden voor haar aanbod van diensten en dienstvoorzieningen (hierna: het dienstenaanbod) voor de aanbesteding van de Valleilijn-concessie. In dit besluit zet de ACM haar beoordeling van dit verzoek uiteen. Eerst schetst de ACM het verloop van de procedure (Hoofdstuk 2) en geeft zij een korte beschrijving van het dienstenaanbod (Hoofdstuk 3). Dan zet de ACM het beoordelingskader uiteen dat voor dit soort verzoeken geldt (Hoofdstuk 4). Vervolgens beoordeelt de ACM het verzoek (Hoofdstuk 5). Ten slotte volgt het dictum (Hoofdstuk 6).

2 Verloop van de procedure

5. Bij brief van 30 september 2019 heeft NSS bij de ACM een verzoek tot goedkeuring ingediend als bedoeld in artikel 68c van de Sw.⁵
6. Bij brief van 17 oktober 2019 heeft de ACM aan NSS te kennen gegeven dat zij de aanvraag nog niet in behandeling kan nemen, nu daarin de tarieven voor de dienstverlening van NSS ontbreken. De ACM heeft NSS bij deze brief in de gelegenheid gesteld om haar verzoek aan te vullen.⁶
7. Bij e-mail van 30 oktober 2019 heeft NSS informatie aan de ACM verstrekt met betrekking tot de kostprijsberekening voor de onderbouwing van haar tarieven voor haar diensten en dienstvoorzieningen.⁷
8. Bij brief van 13 november 2019 heeft de ACM aan NSS gemeld dat haar verzoek nog niet alle informatie bevat die de ACM nodig heeft om te beoordelen of de tarieven van NSS voldoen aan de eisen van de Spoorwegwet. Desalniettemin heeft de ACM het (aangevulde) verzoek in behandeling genomen, vanwege de korte termijn waarop de aanbesteding van de Valleilijn zal aanvragen. Daarnaast heeft de ACM NSS bij deze brief om aanvullende informatie verzocht over de door NSS gehanteerde toegangsvoorwaarden.⁸
9. Bij brief van 18 november 2019 heeft NSS op dit informatieverzoek gereageerd.⁹
10. Bij e-mail van 29 november 2019 heeft NSS ter nadere onderbouwing van haar kostprijsberekening enkele position papers overgelegd.¹⁰
11. Bij e-mail van 2 december 2019 heeft NSS een rapport van [vertrouwelijk] overgelegd ter onderbouwing van de referentiegroep voor de berekening van de redelijke winst.¹¹
12. Bij brief van 6 december 2019 heeft ACM NSS om aanvullende informatie verzocht over de kostprijsberekening voor de onderbouwing van haar tarieven.¹²

⁵ ACM/IN/439488.

⁶ ACM/UIT/520920.

⁷ ACM/IN/441566.

⁸ ACM/UIT/522584.

⁹ ACM/IN/442823.

¹⁰ ACM/IN/446325.

¹¹ ACM/IN/450583.

¹² ACM/UIT/523621.

13. Bij brief van 11 december 2019 heeft NSS op dit informatieverzoek gereageerd.¹³
14. Bij brief van eveneens 11 december 2019 heeft NSS haar tarieven aan de ACM overgelegd, inclusief de kostprijsberekening en een onderbouwing van de door haar gehanteerde winststopslag.¹⁴

3 Het dienstenaanbod

15. Het dienstenaanbod van NSS bestaat uit een aantal stationsdiensten.
16. De eigendom van stations is in Nederland verdeeld tussen ProRail B.V. (hierna: ProRail) en NSS. Op hoofdlijnen bestaat deze eigendomsverdeling eruit dat ProRail eigenaar is van perrons, tunnels en traversen, en dat NSS eigenaar is van stationshallen en stationsgebouwen.¹⁵
17. NSS maakt in haar dienstenaanbod onderscheid tussen categorie 2-diensten en categorie 4-diensten, als bedoeld in bijlage II van Richtlijn 2012/34/EU. Zij biedt de volgende categorie 2-diensten aan:¹⁶
 - Gebruik locatie OV-betaalmiddelen: Deze dienst omvat het gebruik van een locatie in een passagiersstation voor het plaatsen van objecten ten behoeve van het betalen voor openbaar vervoer, zoals kaartautomaten en in- en uitcheckpalen.
 - Gebruik locatie mobiele informatiebalie: Deze dienst omvat het gebruik van een locatie in een passagiersstation voor het plaatsen van een (semi-)mobiele informatiebalie voor service- en assistentieverlening aan reizigers.
 - Verhuur OV-service ruimte: Deze dienst omvat de verhuur van een casco ruimte in een passagiersstation voor serviceverlening aan reizigers, daaronder begrepen het (gedeeld) gebruik van een backoffice.
 - Verhuur personeelsruimte 'rijdend personeel': Deze dienst omvat de verhuur van een casco ruimte in een passagiersstation ten behoeve van het pauzeren van rijdend treinpersoneel en *on-board* schoonmaakpersoneel.
18. Daarnaast biedt NS de volgende categorie 4-diensten aan:¹⁷
 - Levering energie: Deze dienst omvat de doorlevering van energie aan verhuurde ruimtes en locaties op of nabij passagiersstations, inclusief de daarmee verbonden administratieve dienstverlening.
 - Storingen: Deze dienst omvat het aannemen en opvolgen van storingsmeldingen aan objecten zoals stationsgebouwen en apparatuur.
 - Schoonmaak OV-betaalmiddelen: Deze dienst omvat het (laten) uitvoeren van gepland schoonmaakonderhoud en glasbewassing van de OV-betalapparaat van vervoerders op het station.

¹³ ACM/IN/449139.

¹⁴ ACM/IN/449140.

¹⁵ ACM/IN/439488.

¹⁶ ACM/IN/449140, bijlage 2, blz. 8-10.

¹⁷ ACM/IN/449140, bijlage 2, blz. 10-11.

4 Beoordelingskader

19. De ACM verwijst voor de volledige tekst van het juridisch kader dat op dit verzoek van toepassing is, naar de bijlage bij dit besluit.
20. Op grond van artikel 68c, derde lid, van de Sw, gelezen in samenhang met artikel 67, eerste en tweede lid, van de Sw en artikel 13 van het Implementatiebesluit, moet de ACM beoordelen of de door NSS vastgestelde toegangsvoorwaarden *non-discriminatoir* zijn. Op grond van artikel 68c, derde lid, van de Sw, gelezen in samenhang met artikel 68 van de Sw en artikel 19 van het Implementatiebesluit, moet de ACM beoordelen of de vergoedingen niet hoger zijn dan de *kosten die nodig zijn om een dienst te verrichten*, vermeerderd met een *redelijke winst*.
21. Hierna geeft de ACM aan hoe zij deze bepalingen invult.

4.1 Beoordelingskader non-discriminatoire toegangsvoorwaarden

22. Uit de Nota van Toelichting bij het Implementatiebesluit blijkt dat het op non-discriminatoire wijze verlenen van toegang betekent dat de exploitant van een dienstvoorziening geen toegangsvoorwaarden oplegt die een spoorwegonderneming direct of indirect benadelen ten opzichte van andere spoorwegondernemingen. Ook blijkt hieruit dat voor de uitleg van het begrip 'discriminatie' aansluiting gezocht kan worden bij de omschrijving van dit begrip in artikel 102, onderdeel c, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU). Dit artikel verbiedt "*het toepassen ten opzichte van handelspartners van ongelijke voorwaarden bij gelijkwaardige prestaties, hun daarmee nadeel berokkenend bij de mededinging.*"¹⁸
23. Op grond van het voorgaande overweegt de ACM ten aanzien van het begrip 'non-discriminatie' dat de exploitant van een dienstvoorziening met zijn toegangsvoorwaarden vergelijkbare gevallen gelijk moet behandelen. Dit betekent dat aan het dienstenaanbod aan de ene spoorwegonderneming geen andere toegangsvoorwaarden mogen worden verbonden dan aan het aanbod aan de andere spoorwegonderneming, tenzij sprake is een objectieve rechtvaardiging voor een eventuele differentiatie. Een eventuele differentiatie in toegangsvoorwaarden door een exploitant van een dienstvoorziening mag echter nooit tot doel of effect hebben de mededinging te belemmeren.

Non-discriminatoire informatieverstrekking
24. De ACM benadrukt dat een exploitant van een dienstvoorziening spoorwegondernemingen gelijk moet behandelen bij de bekendmaking van (wijzigingen in) toegangsvoorwaarden, toegang tot informatiesystemen en alle voorwaarden (waaronder mede begrepen locaties waar de dienst beschikbaar is, dienstbeschrijving en order- en leveringsvoorwaarden). Onder gelijke behandeling met betrekking tot de bekendmaking van informatie verstaat de ACM een tijdige en gelijktijdige bekendmaking, evenals een bekendmaking op gelijke wijze.

¹⁸ Nota van toelichting bij het Besluit implementatie richtlijn 2012/34/EU tot instelling van één Europese spoorwegruimte, p. 16.

Non-discriminatoire geschillenregeling

25. Met betrekking tot een geschillenregeling, indien deze gehanteerd wordt door de exploitant, overweegt de ACM dat het van belang is dat elke spoorwegonderneming die toegang heeft of beoogt te verkrijgen tot dienstvoorzieningen en de diensten in deze dienstvoorzieningen, de mogelijkheid moet hebben om onder gelijke condities gebruik te maken van de geschillenregeling van de exploitant.

Reikwijdte beoordeling

26. De ACM beoordeelt in dit besluit of de toegangsvoorwaarden in het dienstenaanbod op voorhand discriminatoir zijn. De ACM kan echter niet uitsluiten dat bepaalde toegangsvoorwaarden voor bepaalde (groepen van) spoorwegondernemingen een onevenredige uitwerking kunnen hebben wanneer zij in de praktijk worden toegepast. De beoordeling in dit besluit doet daarom niet af aan de mogelijkheid voor spoorwegondernemingen om over dergelijke situaties bij de ACM een klacht in te dienen op grond van artikel 71 van de Sw.
27. Daarnaast wijst de ACM erop dat haar goedkeuringsbevoegdheid – zoals is overwogen in de besluiten van de ACM van 27 juli 2017 betreffende de DAV-concessie en de Noordelijke Nevenlijnen¹⁹ – ziet op de voorwaarden en vergoedingen zoals die binnen het concessiegebied gelden vóór aanvang van de aanbestedingsprocedure van de betreffende concessie. Dit betekent dat de beoordeling van de ACM geen betrekking heeft op eventuele wijzigingen van vergoedingen en voorwaarden die zich voordoen na het begin van de inschrijvingstermijn.

4.2 Beoordelingskader vergoedingen

28. Zoals hiervoor is overwogen, beoordeelt de ACM of de vergoedingen in het dienstenaanbod niet meer bedragen dan de kosten die nodig zijn om een dienst te verrichten, vermeerderd met een redelijke winst. Dit houdt in dat de wetgeving een tariefplafond oplegt aan exploitanten. Dat betekent dat het exploitanten niet is toegestaan om een vergoeding in rekening te brengen die hoger ligt dan het tariefplafond, maar dat het hen wel is toegestaan om lagere vergoedingen in rekening te brengen.
29. De ACM beoordeelt of het kostentoerekeningssysteem voldoet aan de hieronder genoemde beginselen en of het kostentoerekeningssysteem door de exploitant op de juiste wijze wordt toegepast bij de onderbouwing van de ter goedkeuring voorliggende vergoedingen.
30. De ACM beoordeelt ook of de vergoedingen voldoen aan het beginsel van non-discriminatie, zoals dat hiervoor is uiteengezet in paragraaf 4.1. Daartoe overweegt de ACM dat vergoedingen ook als een toegangsvoorwaarde kunnen worden beschouwd, waardoor bijgevolg ook voor de vergoedingen geldt dat zij non-discriminatoir dienen te zijn.
31. In de hiernavolgende paragrafen gaat de ACM nader in op de eisen die zij aan de vergoedingen stelt op het gebied van kostenoriëntatie en het bepalen van de redelijke winst.

¹⁹ Zie onder andere het wijzigingsbesluit van de ACM van 27 juli 2017, met kenmerk ACM/DTVP/2017/204524, inzake de tarieven en voorwaarden van NS Reizigers B.V. voor dienstvoorzieningen bij de aanbesteding van de DAV-concessie.

4.2.1 Kostenoriëntatie

32. Om te beoordelen of de vergoedingen kostengeoriënteerd zijn, beoordeelt de ACM het onderliggende kostentoerekeningssysteem en de toepassing van dit systeem. De ACM beoordeelt of het kostentoerekeningssysteem voldoet aan een aantal beginselen dat is gebaseerd op gangbare bedrijfseconomische principes. Deze beginselen worden door de ACM ook gehanteerd in andere gereguleerde sectoren.²⁰ Het betreft de volgende beginselen:

- integraliteit;
- causaliteit;
- marktconformiteit;
- proportionaliteit;
- consistentie;
- transparantie; en
- navolgbaarheid.

Hierna worden deze beginselen nader uitgewerkt.

Integraliteit

33. Om te kunnen beoordelen of kosten terecht aan tarieven worden toegerekend, dient de *input* van het systeem (oftewel de kosten die het systeem ingaan) zo dicht mogelijk bij de integrale kosten van de exploitant te liggen en dient de *output* van het systeem (de tarieven) de kosten te bevatten van de diensten waarvoor de tarieven worden bepaald. Zonder overzicht van de integrale kosten, is er geen oordeel te vellen over de vraag of de output juist is en of er een te groot of een te klein deel van de totale kosten aan de tarieven wordt toegerekend.

Causaliteit

34. De ACM gaat in de toepassing van kostenoriëntatie voor zover mogelijk uit van het principe van causale toerekening. Dit betekent dat diensten of activiteiten alleen kosten toegerekend krijgen die ten behoeve van die diensten of activiteiten gemaakt worden. Dit veronderstelt dat er een causale relatie wordt gelegd tussen de tarieven en de kosten. Het dient duidelijk te zijn waar in de organisatie en ten behoeve van welke activiteiten kosten zijn ontstaan.

35. Er zal niet bij alle kosten een duidelijk causale relatie met een dienst of markt geïdentificeerd kunnen worden. De ACM onderscheidt drie manieren van kostentoerekening, met een afnemende mate van causaliteit:

- directe toerekening: kosten worden direct aan diensten of markten toegerekend;
- toerekening op basis van verdeelsleutels: kosten worden met behulp van *cost drivers* of kostenverdeelsleutels aan diensten of markten toegerekend; en
- overige toerekeningen: kosten worden via een opslag op reeds toegerekende kosten aan diensten of markten toegerekend.

36. Waar mogelijk moeten kosten worden toegerekend op basis van de methode met de hoogst mogelijke mate van causaliteit. Bij het bepalen van de gepaste wijze van toerekening, speelt

²⁰ Bij de beoordeling van het kostentoerekeningssysteem van ProRail gaat ACM uit van dezelfde uitgangspunten en kwaliteitseisen. Zie hiervoor onder andere het besluit van de ACM van 22 augustus 2018, met kenmerk ACM/UIT/498646 (*KTS ProRail – 2020-2022*).

ook de proportionaliteit een rol.

37. Voor de verdeelsleutels geldt dat deze objectief, transparant en efficiënt moeten zijn. Dit houdt in dat de verdeelsleutels op een objectieve wijze zijn bepaald. Dat betekent dat duidelijk is hóe deze tot stand komen (transparantie) en of deze sleutels een efficiënte toerekening bevorderen. Ook dient duidelijk te worden op welke wijze en met welke frequentie de brongegevens voor de sleutels gemeten worden.

Proportionaliteit

38. Het kostentoerekeningssysteem dient qua mate van detaillering en inzichtelijkheid aan te sluiten bij hetgeen redelijkerwijs verwacht mag worden van een onderneming van de omvang van de exploitant in kwestie en ook bij de omvang, de aard en de complexiteit van de geleverde dienst.

Marktconformiteit

39. Uitgangspunt voor het bepalen van kosten en tarieven is dat dit gebeurt op een wijze die gebruikelijk is voor ondernemingen, bijvoorbeeld bij de (grondslag voor) waardering van activa, de wijze van afschrijving, etc. Waar van dit principe wordt afgeweken, wordt gemotiveerd waarom er wordt afgeweken.

Consistentie

40. Het systeem is consistent. Keuzes voor uitgangspunten zijn gemotiveerd en aan de keuzes wordt in het hele toerekeningsproces vastgehouden. Waar eventueel toch is afgeweken van gemaakte keuzes, is gemotiveerd waarom vasthouden aan de keuze niet mogelijk is.

Transparantie

41. Het systeem dient gedocumenteerd te zijn in een heldere beschrijving. Deze beschrijving dient alle informatie te bevatten die nodig is om te kunnen beoordelen hoe kosten aan tarieven worden toegerekend. Daarnaast dient de beschrijving toegankelijk, volledig en juist te zijn en aan te sluiten bij bestaande interne processen en besluitvorming, zoals de organisatie, de begrotingscyclus, de boekhouding, de jaarrekening, etc.
42. Het systeem dient inzicht te geven in de bronnen van de gegevens (brongegevens). Hierbij gaat het enerzijds om de bronnen van de financiële gegevens en anderzijds om de bronnen van de niet-financiële gegevens die worden gebruikt in de kostentoerekening. De brongegevens dienen volledig kenbaar te zijn en de herkomst van de brongegevens dient duidelijk te zijn.
43. Ook dient het systeem inzicht te geven in de methodiek van kostentoerekening, inclusief de kostenplaatsen, kostenpools, kostenverdeelsleutels en kostendragers. Het dient volledig duidelijk te zijn hoe vanuit de brongegevens de kosten aan kostendragers (diensten of producten) toegerekend worden. Hierbij dient duidelijk te zijn of sprake is van directe toerekening, toerekening op basis van kostenverdeelsleutels (zoals *cost drivers*) of van toerekening via een opslag. Als sprake is van toerekening via kostenverdeelsleutels dient duidelijk te zijn welke kostenplaatsen, kostenpools en kostenverdeelsleutels gehanteerd worden. Als sprake is van toerekening via opslagen dient duidelijk te zijn hoe deze opslagen precies berekend worden.

Navolgbaarheid

44. Het systeem is navolgbaar. Om te kunnen beoordelen of het systeem inderdaad leidt tot de beoogde output, moeten alle stappen van de input tot de output navolgbaar zijn. Zo moeten berekeningswijzen en sommen kloppen, en mogen er geen stappen ontbreken.

4.2.2 Redelijke winst

45. De ACM beoordeelt of de redelijke winst is berekend in overeenstemming met de definitie van redelijke winst uit Richtlijn 2012/34/EU.
46. In de artikelsgewijze toelichting bij het Implementatiebesluit is opgenomen dat het wenselijk is dat de methodiek voor het vaststellen van de rendementsvergoeding consistent is met andere gereguleerde sectoren en dat de ACM bij de beoordeling daarvan dezelfde uitgangspunten kan hanteren die worden toegepast in de andere gereguleerde sectoren.²¹
47. De ACM beoordeelt daarom of de wijze waarop de redelijke winst is berekend consistent is met de methodiek die de ACM hanteert voor het vaststellen van de rendementsvergoeding in andere gereguleerde sectoren.
48. Ook beoordeelt de ACM of de redelijke winst op een juiste manier wordt verwerkt in de tarieven.

5 Beoordeling van het verzoek

5.1 Bevoegdheid

49. Voordat de ACM het verzoek inhoudelijk mag beoordelen, moet zij eerst nagaan of voldaan is aan een aantal formele vereisten. Specifiek moet de ACM nagaan of de door NSS beheerde of verrichte voorzieningen en diensten:
- een dienstvoorziening of dienst zijn als bedoeld in bijlage II, punt 2, onderdelen a, f of i, van Richtlijn 2012/34/EU;
 - worden gebruikt voor de uitvoering van de Valleilijn-concessie; en
 - op één locatie uitsluitend bij NSS aanwezig zijn.
50. De ACM is met NSS van oordeel dat de in randnummer 17 genoemde diensten aangemerkt dienen te worden als passagiersstationsdiensten zoals bedoeld in bijlage II, punt 2, onderdeel van Richtlijn 2012/34/EU. Naar het oordeel van de ACM is het voorts aannemelijk dat deze diensten zullen worden gebruikt voor de uitvoering van de Valleilijn-concessie. Daartoe overweegt de ACM dat de betreffende diensten worden aangeboden op stations die deel uit maken van de Valleilijn, waardoor duidelijk is dat als onderdeel van de concessie op de betreffende stations zal worden gehalteerd. Ten slotte overweegt de ACM dat NSS (in samenwerking met ProRail) de enige stationsbeheerder is op de Valleilijn. Daarmee is ook aan het laatste vereiste voldaan.

²¹ Zie de artikelsgewijze toelichting bij artikel 1, van het Besluit implementatie richtlijn 2012/34/EU tot instelling van één Europese spoorwegruimte, p. 28.

51. Gelet op het voorgaande is ten aanzien van de in randnummer 17 genoemde diensten voldaan aan de formele vereisten en is de ACM daarmee bevoegd om het verzoek van NSS te beoordelen.
52. Verder is de ACM van oordeel dat NSS de in randnummer 18 genoemde diensten terecht heeft aangemerkt als ondersteunende diensten zoals bedoeld in bijlage II, punt 4, van Richtlijn 2012/34/EU. Nu deze diensten niet onder bijlage II, punt 2, onderdelen a, f of i vallen, vallen zij buiten de reikwijdte van de *ex ante* beoordeling die de ACM op grond van artikel 68c van de Sw dient uit te voeren. Derhalve laat de ACM de in randnummer 18 genoemde diensten in dit besluit verder buiten beschouwing.

5.2 Toegangsvoorwaarden

53. De ACM overweegt ten aanzien van de toegangsvoorwaarden van NSS allereerst het volgende. Op 6 maart 2017 heeft de ACM een tweetal besluiten genomen inzake de voorwaarden en de vergoedingen van de diensten en dienstvoorzieningen van NSS voor de aanbestedingen van de DAV-concessie²² en de Noordelijke Nevenlijnen.²³ In deze besluiten concludeerde de ACM dat de door NSS overgelegde toegangsvoorwaarden non-discriminatoir zijn. Deze toegangsvoorwaarden waren namelijk voor alle spoorwegondernemingen gelijk, en NSS had in de aanvragen geen toegangsvoorwaarden opgenomen die op voorhand tot een verschillende behandeling leiden van spoorwegondernemingen.
54. NSS verwijst voor de toegangsvoorwaarden die zij met betrekking tot haar dienstenaanbod voor de Valleilijn hanteert allereerst naar het document "*Valleilijn – aanbod NS Stations*". Hierin geeft NSS per station op de Valleilijn aan welke diensten en voorzieningen op welke locaties beschikbaar zijn, hoe zij kunnen worden aangevraagd en welke voorwaarden hierop van toepassing zijn. Een nadere uitwerking van de voorwaarden is te vinden in het stationsportfolio als bedoeld in artikel 18 van het Implementatiebesluit (zie www.stations.nl). Daarnaast heeft NSS de door haar gehanteerde modelovereenkomsten overgelegd, inclusief algemene bepalingen, en haar geschillenregeling.²⁴
55. De ACM stelt op basis van de hiervoor genoemde stukken vast dat het dienstenaanbod van NSS voor de aanbesteding van de Valleilijn-concessie op het punt van de toegangsvoorwaarden vrijwel gelijkloidend is aan de verzoeken die onderwerp waren van de hiervoor genoemde besluiten van de ACM van 6 maart 2017. De ACM ziet geen aanleiding om af te wijken van hetgeen zij in die besluiten over de toegangsvoorwaarden van NSS heeft overwogen. Voor zover de toegangsvoorwaarden gewijzigd zijn, ziet de ACM daarin geen aanwijzingen voor (directe of indirecte) beperking van de mededinging voor bepaalde (groepen van) spoorwegondernemingen.
56. Gelet op het voorgaande is de ACM van oordeel dat de voorwaarden voor toegang die NSS voor de aanbesteding van de Valleilijn-concessie hanteert voor haar aanbod van stationsdiensten en -voorzieningen in overeenstemming zijn met het non-discriminatiebeginsel,

²² Besluit van de ACM van 6 maart 2017, kenmerk ACM/DTVP/2017/401251_OV.

²³ Besluit van de ACM van 6 maart 2017, kenmerk ACM/DTVP/2017/201400_OV.

²⁴ ACM/IN/439488.

zoals dat volgt uit artikel 67, eerste en tweede lid, van de Sw, gelezen in samenhang met artikel 13 van het Implementatiebesluit.

5.3 Vergoedingen: kosten

57. Uit het Tarievenblad 2020-2021²⁵ blijkt dat de NSS voor 2020 de volgende tarieven hanteert voor de categorie 2-diensten die zij aanbiedt:

Dienst	Tarief
<i>Gebruik locatie OV-betaalmiddel</i>	
Kaartverkoopautomaat	€0,-
Opwaardeerautomaat	€0,-
Toegangspaal in- en uitchecken	€0,-
Toegangspoort in- en uitchecken	€0,-
Overige OV-Distributiemiddelen	€0,-

Dienst	Tarief
Gebruik locatie mobiele informatiebalie	€0,-

Dienst	Tarief (per m ² /jaar)
<i>Huur OV-serviceruimte en Huur personeelsruimte</i>	
Kathedraal	€206,87
Mega	€132,37
Plus	€94,14
Basis	€94,65
Halte	€90,53

58. De ACM stelt vast dat het tarief voor de diensten die vallen onder “Gebruik locatie OV-betaalmiddel” en “Gebruik locatie mobiele informatiebalie” €0,- bedraagt. Hiermee bedraagt het tarief voor deze diensten per definitie niet meer dan de kosten die nodig zijn om de dienst te verrichten. Gelet daarop voldoet NSS ten aanzien van deze diensten aan de verplichtingen met betrekking tot kostenoriëntatie die voortvloeien uit artikel 68, eerste lid, van de Sw, gelezen in samenhang met artikel 19 van het Implementatiebesluit.
59. Voor de overige tarieven beoordeelt de ACM of het kostentoekeningssysteem voldoet aan de beginselen genoemd in randnummer 32 van dit besluit en of het kostentoekeningssysteem door NSS op de juiste wijze wordt toegepast.

Beoordeling kostentoekeningssysteem

60. NSS heeft haar kostenmethodiek op basis waarvan de vergoedingen zijn bepaald voor het verhuren van OV-serviceruimtes en personeelsruimtes voor ‘rijdend personeel’ beschreven in het document “Tarieven gereguleerde diensten NS Stations” (hierna: het document Tarieven).
61. Volgens NSS is de opbouw en structuur van het document Tarieven gelijk aan de documenten die NSS aan de ACM heeft aangeleverd in het kader van de goedkeuringsprocedures van eerdere aanbestedingen, namelijk de aanbestedingen van de DAV-concessie en de Noordelijke Nevenlijnen.²⁶ Op één onderdeel heeft er volgens NSS een verfijning plaatsgevonden. Dit heeft

²⁵ ACM/IN/449140, Tarievenblad 2020/2021.

²⁶ ACM/IN/204590.

betrekking op de kostenpost reizigersbeleving, die nu op een andere manier wordt toegerekend.²⁷

62. De ACM merkt op dat in de beschrijving van het kostentoerekeningssysteem enkele kostenposten een andere naam hebben dan in de beschrijving van het systeem die NSS in het kader van de eerdergenoemde goedkeuringsprocedures heeft aangeleverd. Daarnaast wordt er in het voorliggende kostentoerekeningssysteem verwezen naar een aantal position papers, waarin een meer uitgebreide beschrijving is te vinden van de toerekening van bepaalde kostenposten. NSS heeft ook deze position papers aan de ACM overgelegd.²⁸ Andere wijzigingen in de beschrijving zijn vrijwel enkel tekstueel van aard.
63. De ACM overweegt dat zij in de goedkeuringsbesluiten met betrekking tot het dienstenaanbod van NSS voor de aanbestedingen van de DAV-concessie en de Noordelijke Nevenlijnen heeft vastgesteld dat het kostentoerekeningssysteem van NSS voldoet aan het beoordelingskader vergoedingen.²⁹ Het beoordelingskader in dit goedkeuringsbesluit verschilt niet wezenlijk van het beoordelingskader in de eerdergenoemde goedkeuringsbesluiten.³⁰ De ACM overweegt dat de geconstateerde verschillen in de beschrijving van het systeem geen aanleiding geven om dat systeem opnieuw integraal aan de beginselen te toetsen. De ACM is van oordeel dat de beschrijving van het kostentoerekeningssysteem van NSS voldoet aan de in randnummer 32 van dit besluit genoemde beginselen, en verwijst voor de motivering hiervan naar haar goedkeuringsbesluiten inzake de DAV-concessie en de Noordelijke Nevenlijnen.

Beoordeling toepassing kostentoerekeningssysteem
64. Met betrekking tot de toepassing van het kostentoerekeningssysteem overweegt de ACM het volgende. NSS baseert de berekening van de tarieven voor 2020 op de kostenrealisatie van het jaar 2018, omdat NSS voor haar tariefbepaling uitgaat van de werkelijke gerealiseerde kosten uit de meest recente door de accountant goedgekeurde jaarrekening.
65. De ACM stelt vast dat de berekeningen in de toepassing van het kostentoerekeningssysteem juist zijn. De ACM kan volgen hoe de berekeningen per stap zijn gemaakt en kan nagaan hoe de verdeelsleutels tot stand zijn gekomen en worden toegepast. Nu het kostentoerekeningssysteem in lijn is met de beginselen en tevens juist is toegepast, komt de ACM tot het oordeel dat NSS in haar tarieven voor het verhuren van OV-serviceruimtes en personeelsruimtes voor 'rijdend personeel' niet meer in rekening brengt dan de kosten die nodig zijn om deze diensten te verrichten.
66. Gelet op het voorgaande voldoet NSS ten aanzien van de diensten "Verhuur OV-serviceruimte" en "Verhuur personeelsruimte 'rijdend personeel'" aan de verplichtingen met betrekking tot kostenoriëntatie die voortvloeien uit artikel 68, eerste lid, van de Sw, gelezen in samenhang met artikel 19 van het Implementatiebesluit.

²⁷ ACM/IN/441566.

²⁸ ACM/IN/446325.

²⁹ Besluit van de ACM tot goedkeuring van de voorwaarden en de vergoedingen van diensten en dienstvoorzieningen van NS Stations B.V. voor de concessies regionaal spoorvervoer december 2020 - 2035 in de provincie Friesland en de provincie Groningen, inclusief de spoorverbinding naar Leer, ons kenmerk: ACM/DTVP/2017/201400_OV; Besluit van de ACM tot goedkeuring van de voorwaarden en de vergoedingen van diensten en dienstvoorzieningen van NS Stations B.V. voor de spoorconcessie Drechtsteden, Alblasserwaard en Vijfheerenlanden, ons kenmerk: ACM/DTVP/2017/401251_OV.

³⁰ Al spreekt de ACM in dit goedkeuringsbesluit van beginselen en niet van 'uitgangspunten' en 'kwaliteitseisen'.

5.4 Vergoedingen: redelijke winst

67. NSS heeft in haar tarieven voor de diensten “Verhuur OV-serviceruimte” en “Verhuur personeelsruimte ‘rijdend personeel’” een winstopslag verwerkt. Zoals is overwogen in onderdeel 4.2.2 van dit besluit, dient de ACM te beoordelen of de wijze waarop deze winstopslag is berekend, voldoet aan de criteria voor een redelijke winst zoals bedoeld in Richtlijn 2012/34/EU.
68. Artikel 3 onder 17 van Richtlijn 2012/34/EU definieert redelijke winst als een rendementsvergoeding op basis van eigen vermogen, waarbij rekening wordt gehouden met het risico, waaronder het risico aan inkomstzijde of het ontbreken daarvan, waaraan de exploitant van de dienstvoorziening is blootgesteld, en die in de lijn ligt van de gemiddelde opbrengst voor de betrokken sector in de afgelopen jaren.
69. Zoals is aangegeven in randnummer 46 van dit besluit, beoordeelt de ACM of de wijze waarop de redelijke winst is berekend consistent is met de methodiek die de ACM hanteert voor het vaststellen van de rendementsvergoeding in andere gereguleerde sectoren. De methode die de ACM hiervoor hanteert is het Capital Asset Pricing Model (CAPM).

Methode berekening redelijke winst

70. NSS heeft bij het bepalen van haar winstopslag de CAPM-methode gevolgd. Het CAPM bestaat uit drie parameters: de risicovrije rente, de marktrisicopremie en de bèta.
71. NSS heeft de risicovrije rente bepaald op basis van de gemiddelde rente over 36 maanden van Nederlandse en Duitse staatsobligaties (in een 50%/50%-verhouding), met een looptijd van 10 jaar. Deze is op basis van de peildatum 30 juni 2019 berekend op [vertrouwelijk] %.
72. Voor de marktrisicopremie gebruikt NSS de waarde die de ACM heeft toegepast in de methodebesluiten van netbeheerders³¹ en in het Besluit vaststelling WACC Loodswezen 2020-2022.³² De in deze besluiten vastgestelde marktrisicopremie is gebaseerd op het meest recente onderzoek naar de hoogte van de marktrisicopremie door Rebel Groep.³³ De hoogte van de marktrisicopremie is 5%.
73. De bèta wordt berekend op basis van een referentiegroep van bedrijven met vergelijkbare activiteiten. Voor de onderbouwing van de referentiegroep heeft NSS een rapport overgelegd van [vertrouwelijk].³⁴ In dit rapport is een referentiegroep samengesteld van acht Europese bedrijven. Op basis van deze referentiegroep is een asset bèta berekend van [vertrouwelijk].
74. Vervolgens is de referentiegroep ook gebruikt om de *gearing* te berekenen.³⁵ Door de mediaan te berekenen van de verhouding vreemd en eigen vermogen van de bedrijven in de referentiegroep over de periode 2017-2019 is de *gearing* vastgesteld op [vertrouwelijk] %. Met

³¹ ACM/DE/2016/201586.

³² ACM/UIT/516677.

³³ Rebel Group, The WACC for the Dutch TSO's and DSO's, 29 maart 2016, zie <https://www.acm.nl/nl/download/publicatie/?id=15617>.

³⁴ ACM/IN/450583.

³⁵ De *gearing* betreft de mate waarin een onderneming met vreemd vermogen is gefinancierd, uitgedrukt als fractie van het totale vermogen.

de *gearing* kan de asset bèta worden omgerekend naar de equity bèta. De equity bèta is gelijk aan [vertrouwelijk].

75. Op basis van deze parameters wordt de kostenvoet van het eigen vermogen en daarmee de redelijke winst vastgesteld op [vertrouwelijk] %.
76. NSS verwerkt de kostenvoet van het eigen vermogen in een opslagpercentage 'financieringslasten en redelijke winst'. In dit opslagpercentage zijn ook de kosten voor vreemd vermogen verwerkt. NSS vermeerderd de kostprijzen van de diensten "Verhuur OV-serviceruimte" en "Verhuur personeelsruimte 'rijdend personeel'" met deze opslag.

Oordeel ACM berekening redelijke winst

77. De ACM is van oordeel dat de hiervoor beschreven wijze van winstbepaling consistent is met de methodiek die de ACM hanteert voor het vaststellen van de rendementsvergoeding in andere gereguleerde sectoren. De risicovrije rente is op de juiste wijze bepaald, en de marktrisicopremie is gebaseerd op het meest recente onderzoek dat de basis vormde voor andere besluiten van de ACM over de redelijke winst in gereguleerde sectoren. Ook is de samenstelling van de referentiegroep zorgvuldig onderbouwd in het rapport van [vertrouwelijk]. Dit heeft gezorgd voor een betrouwbare referentiegroep met vergelijkbare ondernemingen, die de basis vormen van de berekening van de asset bèta en de equity bèta. Daarnaast stelt de ACM vast dat de redelijke winst op de juiste wijze is berekend.
78. De ACM merkt op dat NSS de redelijke winst op dezelfde wijze (via een opslagpercentage 'financieringslasten en redelijke winst') toerekent aan de tarieven als in de methode die NSS heeft voorgelegd in het kader van de eerdere aanbestedingen genoemd in randnummer 61. De ACM heeft in haar goedkeuringsbesluiten met betrekking tot deze aanbestedingen geconcludeerd dat deze methode van toerekening van de redelijke winst aan de tarieven in lijn is met het beoordelingskader.
79. Gelet op het voorgaande staat vast dat de vergoeding die NSS voor de diensten "Verhuur OV-serviceruimte" en "Verhuur personeelsruimte 'rijdend personeel'" in rekening brengt, ook op het onderdeel van de redelijke winst voldoet aan de vereisten van artikel 68, eerste lid, van de Sw, gelezen in samenhang met artikel 19 van het Implementatiebesluit.

5.5 Conclusie

80. De ACM concludeert dat het aanbod van NSS voor de aanbesteding van de Valleilijn-concessie in overeenstemming is met het bepaalde bij of krachtens de artikelen 67, eerste en tweede lid, en 68 van de Sw.

6 Besluit

81. De Autoriteit Consument en Markt keurt de door NSS voorgelegde voorwaarden voor toegang, bedoeld in artikel 67, eerste lid, onderdeel b, van de Sw en voor levering van diensten, bedoeld in artikel 67, eerste lid onderdeel c, van de Sw en de vergoedingen, bedoeld in artikel 68, eerste lid, van de Sw goed, voor zover deze betrekking hebben op de aanbesteding van de Valleilijn-concessie van december 2021 – december 2036.

De Autoriteit Consument en Markt
namens deze,

w.g.
drs. A. Sipkes
Directeur Directie Telecom, Vervoer en Post

Beroep

Belanghebbenden die zich met dit besluit niet kunnen verenigen, kunnen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is bekendgemaakt beroep instellen bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven te Den Haag. Het postadres is: College van Beroep voor het bedrijfsleven, Postbus 20021, 2500 EA 's-Gravenhage. Het beroepschrift moet zijn ondertekend en moet ten minste de naam en het adres van de indiener, de dagtekening en een omschrijving van het besluit waartegen het beroep is gericht bevatten. Voorts moet het beroepschrift de gronden van het beroep bevatten en dient een afschrift van het bestreden besluit te worden meegezonden. Voor het instellen van beroep is griffierecht verschuldigd. Informatie hierover kan worden ingewonnen bij de griffie van het College, telefonisch bereikbaar op 088 – 362 3910.

Bijlage: Juridisch kader

Goedkeuringsbevoegdheid ACM

Artikel 68b van de Sw luidt:

- “1. Deze paragraaf is uitsluitend van toepassing in geval van een aanbesteding als bedoeld in hoofdstuk III, paragraaf 4, van de Wet personenvervoer 2000 van een concessie voor openbaar vervoer per trein, indien:*
- a. voor de uitvoering van die concessie sprake is van gebruik van dienstvoorzieningen of van diensten als bedoeld in bijlage II, punt 2, onderdelen a, f en i, van richtlijn 2012/34/EU, en*
 - b. een dergelijke dienstvoorziening of dienst op één locatie uitsluitend bij één exploitant aanwezig is.*
- 2. Onder exploitant van een dienstvoorziening wordt in deze paragraaf verstaan een exploitant die verantwoordelijk is voor het beheer van een of meer dienstvoorzieningen of voor het verrichten van een of meer diensten als bedoeld in het eerste lid.”*

Bijlage II van Richtlijn 2012/34/EU luidt, voor zover van belang:

- “Aan de spoorwegondernemingen te verlenen diensten
(...)*
- 2. Er wordt toegang verleend, met inbegrip van toegang via het spoor, tot de hiernavolgende dienstvoorzieningen, indien deze bestaan, en tot de diensten verleend in die voorzieningen:*
- a) passagiersstations, de gebouwen en andere voorzieningen daarvan, met inbegrip van de weergave van reisinformatie en passende locaties voor diensten in verband met kaartverkoop;
(...)*
 - f) andere technische voorzieningen, met inbegrip van schoonmaak- en wasvoorzieningen;*
 - i) tankinstallaties en levering van brandstof in deze voorzieningen, waarbij de heffingen voor het gebruik van de tankinstallaties op de factuur afzonderlijk van de heffingen voor de levering van brandstof tot uitdrukking komt.
(...)”*

Artikel 68c van de Sw luidt, voor zover hier van belang:

- “1. Onverminderd het bepaalde bij of krachtens hoofdstuk 5, paragraaf 1, mag een exploitant van een dienstvoorziening in het kader van een aanbesteding als bedoeld in artikel 68b, eerste lid, de voorwaarden voor toegang, bedoeld in artikel 67, eerste lid, onderdeel b, of voor verlening van diensten, bedoeld in artikel 67, eerste lid, onderdeel c, of de vergoedingen, bedoeld in artikel 68, eerste lid, pas toepassen nadat deze voorwaarden of vergoedingen zijn goedgekeurd door de Autoriteit Consument en Markt.*
- 2. De exploitant van een dienstvoorziening doet het verzoek tot goedkeuring ten minste zes weken voorafgaand aan de datum waarop een aanbesteding als bedoeld in artikel 61, eerste lid, van de Wet personenvervoer 2000 is gestart.*
- 3. De Autoriteit Consument en Markt beoordeelt binnen zes weken na ontvangst van het verzoek of de voorwaarden of vergoedingen, bedoeld in het eerste lid, in overeenstemming zijn met het bepaalde bij of krachtens de artikelen 67, eerste of tweede lid, of 68. Indien gegevens die de Autoriteit Consument en Markt noodzakelijk acht voor een beoordeling ontbreken, wordt de exploitant van de dienstvoorziening hiervan binnen een week na*

ontvangst van het verzoek op de hoogte gesteld. Deze exploitant wordt in de gelegenheid gesteld deze gegevens binnen een redelijke termijn alsnog aan te leveren in een door de Autoriteit Consument en Markt aan te geven vorm.

4. De Autoriteit Consument en Markt kan de termijn, bedoeld in het derde lid, eerste volzin, eenmaal met zes weken verlengen. Zij doet hiervan schriftelijk mededeling aan de exploitant van de dienstvoorziening die het verzoek heeft ingediend.

5. Indien de Autoriteit Consument en Markt van oordeel is dat de voorwaarden of vergoedingen in overeenstemming zijn met het bepaalde bij of krachtens de artikelen 67, eerste of tweede lid, of 68, keurt zij de toepassing hiervan goed.

6. Indien de Autoriteit Consument en Markt van oordeel is dat de voorwaarden of vergoedingen niet in overeenstemming zijn met het bepaalde bij of krachtens de artikelen 67, eerste of tweede lid, of 68, doet zij hiervan mededeling aan de desbetreffende exploitant. Zij deelt hierbij mede op welke punten niet voldaan is aan het bepaalde bij of krachtens de artikelen 67, eerste of tweede lid, of 68.

7. De exploitant van de dienstvoorziening deelt de Autoriteit Consument en Markt binnen vier weken na de datum van de mededeling, bedoeld in het zesde lid, schriftelijk mede in hoeverre de voorwaarden of vergoedingen worden aangepast aan die mededeling. De Autoriteit Consument en Markt beoordeelt binnen drie weken na ontvangst van de mededeling van de exploitant van de dienstvoorziening, bedoeld in de eerste volzin, op het verzoek tot goedkeuring, of de voorwaarden of vergoedingen in overeenstemming zijn met het bepaalde bij of krachtens de artikelen 67, eerste of tweede lid, of 68.

(...)"

Non-discriminatoire voorwaarden

Artikel 67 van de Sw luidt, voor zover hier van belang:

"1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur wordt geregeld in welke gevallen, onder welke voorwaarden en volgens welke procedures een spoorwegonderneming recht heeft op:
(...)

b. toegang tot bij of krachtens algemene maatregel van bestuur omschreven dienstvoorzieningen of een deel van dienstvoorzieningen;

c. verlening van bij of krachtens algemene maatregel van bestuur omschreven diensten in dienstvoorzieningen of diensten.

2. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur wordt geregeld in welke gevallen, onder welke voorwaarden en volgens welke procedures een exploitant van een dienstvoorziening verplicht is tot het verlenen van toegang als bedoeld in het eerste lid, onderdelen a en b, en tot het verlenen van diensten als bedoeld in het eerste lid, onderdeel c.

(...)"

De in artikel 67, eerste en tweede lid, van de Sw bedoelde algemene maatregel van bestuur is uitgewerkt in het Besluit implementatie richtlijn 2012/34/EU tot instelling van één Europese spoorwegruimte (hierna: Implementatiebesluit). Artikel 13 van het Implementatiebesluit luidt:

"Een exploitant van een dienstvoorziening verleent aan een spoorwegonderneming op een niet-discriminerende wijze toegang, inclusief toegang via het spoor, tot de dienstvoorzieningen, bedoeld in bijlage II, punt 2, van richtlijn 2012/34/EU, en de diensten die in deze voorzieningen worden geleverd."

Kostengeoriënteerde vergoedingen vermeerderd met een redelijke winst

Artikel 68 van de Sw luidt, voor zover hier van belang:

*“1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld over de voorwaarden en methoden voor berekening van vergoedingen die exploitanten van dienstvoorzieningen aan spoorwegondernemingen in rekening brengen voor het verlenen van toegang tot spoorweginfrastructuur en dienstvoorzieningen als bedoeld in artikel 67, eerste lid, onderdelen a en b, alsmede voor het verlenen van diensten in dienstvoorzieningen of diensten als bedoeld in artikel 67, eerste lid, onderdeel c.
(...)”*

De in artikel 68, eerste lid, van de Sw bedoelde algemene maatregel van bestuur is uitgewerkt in het Implementatiebesluit. Artikel 19 van het Implementatiebesluit luidt:

“Een vergoeding bedraagt niet meer dan de kosten die nodig zijn om een dienst te verrichten, vermeerderd met een redelijke winst, indien deze dienst betrekking heeft op het verlenen van toegang via het spoor binnen een dienstvoorziening als bedoeld in bijlage II, punt 2, van richtlijn 2012/34/EU ten behoeve van het verlenen van een desbetreffende dienst in die voorziening of op het verlenen van een dienst als bedoeld in bijlage II, punt 3 of 4, van richtlijn 2012/34/EU die slechts door één exploitant van een dienstvoorziening wordt aangeboden.”

Ingevolge artikel 1 van het Implementatiebesluit wordt onder redelijke winst verstaan:

“redelijke winst als bedoeld in artikel 3, onderdeel 17, van richtlijn 2012/34/EU.”

Artikel 3, onderdeel 17, van Richtlijn 2012/34/EU luidt:

“redelijke winst: een rendementsvergoeding op basis van eigen vermogen, waarbij rekening wordt gehouden met het risico, waaronder het risico aan inkomstenzijde of het ontbreken daarvan, waaraan de exploitant van dienstvoorziening is blootgesteld, en die in lijn ligt van de gemiddelde opbrengst voor de betrokken sector in de afgelopen jaren.”